

Mūsu saimniecības keramikas cecham šajās dienās aprit desmit gadu. Vai tas ir daudz vai Maz? Maz, lai salīdzinātu ar cīlēka mūžu, taču pietiekami, lai apstatos un atskatītos uz vēlku mu.

Kā tāpēk keramikas cechs? Vai dāviesu vecākā un videjā pauzē vēl labi atceres večo Veļu ūķumi, kur rudeņos tika balleši uz nebēdu. Tad jau vēl nebija visu iecienītu un lepnā kultūras nama, kas septiņdesmito gadu nogādātīkā tāpa. Mūsu ilggādejais priekšēdētājs Laimonis Milenbergs vienmēr ir centies domāt ar perspektīvu, tāpēc Vaidava aizvien ir kaut kas būvēts, veidots no jauna.

Vairbūt tamēj arī bijušā ražošanas apvienības «Latvijas keramika» direktora Jāņa Bāriša ideja «Vaidavā» atrada dzirdīgās ausis. Ar 1979. gada 15. jūnijā kolhoza pilnvaroto sapulcē nolemo ieceres realizācija varēja sākties. Cetnīcības darbi būvdarbu vadītāja Andreja Paula vadībā tika paveikti ātri, un vecā Veļu ūķuma vietā stāvēja topošā ceha eka. Jau 1980. gada sakumā pieredzējušajam Jānim Bāritim darba netrūka, vaidaviesi bija galavi sanemti vajadzīgās iekārtas. Daļu iekārtu dabujām no norakstīlās tehnikas, pārējo sarūpeja prasmīgi meistari Jelgavā.

1980. gada februārī tika pieņemti pirmie strādnieki: Jānis Būčīns, Velta Steinberga un Rēgina Bārite, kuri citās telpās iestāja gatavot gipsā formas. Tā paša gada augustā jau sāka veidoties keramikas ceha kolektīvs. Darbā stājās Laima Apine, Zane Paltīna, Velta Baumane, Kārlis Purviņš, Elvira Strazdiņa, [Uldis Neibolts] un Maija Gailuma. Pēc tam septembrī vieniem pievienojās Vaira Apine, Rota Eglīte, Anda Mīkelsonē, Gundega Reinika, Nadežda un Aleksandrs Zujevi, Ludmila Savčuka, bet oktobrī — Valentina Jēkabsone. Pusfabrikātu ražošanā ceha telpās sākās jau septembrī, taču izstrādājumus savu stipribu iegūst, izgājis caur apdedzināšanas krāsni. Tādēj par keramikas ceha dibināšanas datumu ir pieņemts 1980. gada 8. oktobris, kad sāka strādāt apdedzināšanas tūnelkrāsns, pati sarežģītākā un kaprizākā iekārtā mūsu ceħā. Toreiz pie tūnela pirmā stājas Elvira Strazdiņa. Viņa vēl šobrid strādā ceħā un iemantojusi cienu, būdama izveicīga bjodu dekorētāja.

Iesākums bija grūts, jo ceħā kolektīvam trūka profesionālo iemāju un pieredzi, arī viss tehniskais process nebija noņemts. Klupšanas akmeņi gadijās itin vienkāršās lietās. Jānis Bāritis lika lieta savu pieredzi, taču dzīve diktēja nepieciešamību pēc tehnologa. Tamēj no Jelgavas tika ataicināta Mārisle Sidraba, kura sākās darbu 1981. gada janvārī.

Neliķītavu pārzināt uzņemās pieredzējusi saimniecības grāmatvede **Velta Biedre**.

Ar šo cilveku spēkiem tika pārvērtētas pirmo darba gadu grūtības, stabilizēti tehnoloģijas

kie procesi, samēkļoti piemērotākais sortiments. Savu laiku un nervus pārēja sagades jautajumi un citas saimniecības rupes. «Vaidava» radās iespēja nodarbināt soleri un mechanizatoru sievas, viņas varēja apvienot darbu un bērnu audzināšanu. Tas nenacās viegli, diemžēl mūsu sistēmā viens pēmītājs gūmeni uzturēt nespēj. Radās iespēja kaut nedaudz papildināt gāmenes budžetu.

Palīgražošana kolhozos parasti tika radīta ar mērķi iegūt «vieglatākus» naudu nekā no lauk-saimniecības ražošanas. Vaidava šīs «naudas pumpītis» neiznāca tik rāzīgs kā bija cerēts.

Šāda iehnoloģe Ligita Zariņa un tā trīs sievietes — Mārite ar savu ārejo mieri, Velta (nu jau aizsaukta aizgajusi) ar savu latvisko tiešumu un atklātību, vēl arī Ligita — kopā ar ceħu kolektīvu prata panākt savu, prata pastāvēt un pierādīt skeptiķiem, ka Vaidava keramika ir nepieciešama nozare. Tāpēc man, atnākot 1986. gadā par ceħa vadītāju, nebija grūti iejusties kolktīva, kurš bija pieredzējis visus vaidības stīlus. Ikvieni cilvēks mani uzņemēja ar saprātni un iejutību, tas jāvai izturēt pirmo darba gadu nozare, kur nebija vēlīgi speciālists. Izdevās pārvērtēt neticību mūsu spejam, pamā-

spilsti strādat ar to materiālu, ko laimējies sadabūt.

Es būtu nepateicīgs, ja, par glazūrām runāju, nepieminētu glazētāju Vairu Apini, kuras profesionāla meistarība bieži vien palīdz izvairīties no vienas otras klūmes. Viņai, kā jau katram sava amata meistaram, ir daži noslēpumi. Tie dod iepējumu dabūt skaistus glazūru saplūdumus, ko ciemam atšķirēt no izdevībām.

Bez liekas pamudināšanas savu darbu veic malu viri Kārlis Purviņš un Aino Mastiņš. Pa ilgajiem darba gadiem viņi ir sastrādājušies tā, ka kontrole pēc pārveikta nav vajadzīga.

ari galavās produkcijas atbilstība standarta prasībām.

Ceħu darbe nebūtu iedomājams bez laba gipsā formu meistara. Pašlaik šo darbu veig Ilgonis Saldūksns. Viņš vienlaikus pamānījies pabeigt Latvijas Mākslas akadēmijas pedagoģijas fakultāti, Ilgonis pārņemis savu priekšgājēja Jāpa Bučīga amata prasmi. No apdedzinātāju māksas izvadītu trauku 16 stundu ilgajā ceļā cauri tunēkrāsnij ir atkarīgs, cik nolikta vā būs gatavas produkcijas un cik mēs saņemsim par darbu. Un atkal visu albijildību «salīdo nastu» te iznes vājais dzimums. Valentīnas Jēkabsons, Ilzes Kvītka, Tamāras Bleķes un citi deģu darbs nav no vieloglajiem — maiņa ilgst pa 12 stundām. Temperatūras režīma noturēšana un dažādas citās krāšņu kaprizes prasa ne vien izdomu, bet arī stiprus nervus. Savulaik, kad temperatūras uzturēšanai nebija vajadzīgo maiņtransformatoru, tad apbrīnojama bija ceħa elektriku Harija Taukuļa, Māra Vilanda un Eduarda Pacēviča slēgumu kombināciju izdomas spēja.

Savu, stabili ieguldījumu ceħa kopveikuma ir ielikus arī ceħa veterānes Maija Gailuma un Zane Paltīnu, kuras nu jau kļuvušas par jaunsaimniecēm. Viņu pulcējām jau pievienojusies Inga Liepīpa un droši vien sekos vēl citi.

Katrā darba darītājs pie mums savā veikumā ir ielikis dalību savas sirds, tā sagādot gandrījumu sev un prieku ciemam. Ar pārējām gribu pieņemt gatavas produkcijas iepakotāju Veltu Baumani. Viņas veikums prieceja ar rūpību un tā bija garantija, ka trauklē veikalā nonāks veseli. Velta arī lieliski dekorēja blāzdas.

Klusi, it kā nemanāmi, visus desmit gadus ceħā nostrādājusi Antonīna Tajanoviča, bet ikviens no viņas varētu pamācīties cielību pat vienkāršākos darbus izpildot.

Ar keramikas ceħu šajos gados isāku vai garāku mūžu ir saistījuši pavisam '76 cīlveki. Pastāvīgi pēc šāļu sakasta esam apmēram ceturtdaļšimts. Ir milzīga kadru mainība, iznāk, ka ik pa trim gadiem nonāmās viss personāls. Neseam atrajādījuši nevienu strādat griebētāju, ja tā ir bijusi iespēja kaut uz pusslodzi nodrošināt ar darbu. Tas, ka keramikas ceħā ir daudzēbēru ģimeņu mātes un tēvi, liecina, ka esam radījuši darba iespējas arī šim sociālam slānim. Vēl jau gan «Vaidavā» runā, ka pie mums esot tas vienīgais darbs visa saimniecībā. Zem jumta, silti ziemā un vasarā (tas jau nekas, ka vienā siltums kāpj pie 35 grādiem!), arī samērā brīvs darba režīms. Nezinātājam jau tā liekas, kad ziemā glazūra ir pārlikusies ar ledus kartiņu,

VAIDAVAS KERAMIKAI — DESMIT GADU

Keramikas ražošana ir sarežģīts process, kurš visos etapos, sākot no mālu sagatavošanas un beidzot ar apdedzināšanu, prasa rūpību un precīzitāti. Iespējams, ka tāpēc kolhozā bija neliela viļšāns, taču iestāktais bija jātūrpīna. Ekonomiskie rādītāji šāis gados ir bijuši gan augstāki, gan zemāki, bet sortiments un kvalitāte izauga tikai, ka vaidaviesiem nav jākauņas līkt savus darinājumus blakus citur ražotai keramikai.

1982. gada ceħa vadību pārņēma Mārite Sidraba. Viņas tehnoloģa darba pieredze bija nosacījums tam, lai produkcijas labā kvalitāte nezūst vislielāko sagādētās grūtību laikos. Ceħa vadītāja atrava laiku ģimenē, tomēr vienlaikus sāvējot šo amatū ar tehnoloģes un vēl saņāmēcēs pienākumiem bija par smagu. Var tikai apbrīnot, ka Māritei tas tomēr izdevās. Vai viņas atdēvi vienmēr prata novērtēt ceħa laudis un saimniecības vadību?

1984. gada nogalē no Kuldīgas keramikas ceħa palīgos at-

zām keramiķu vārds vairs netika locīts pa kolhoza ražošanas sapulcēm. Man būtu grūti, ja blakus nebūtu tehnoloģes Rūtas Sprukstes, vēlāk — Olgas Eglietes, bet pārēz — Indras Brokas. Tehnologi keramikas ražošanā ir pamatu pamats, no viņiem joli atkarīgo visa darīmā kopējais izrākums. Uz šām meitenēm vienmēr ir gūlūses liela atbildības nasta, varbūt pat neierasti smaga tikko institūtu beigušām speciālistiem.

Tomēr viņas visas ir iztūfejušas to pārbaudi, ko uzliek vienas ražošanas pārziņšana, kurpētām lielā rūpniecībā pītētā labi zināt tikai vienu posmu. Manuprāt, tieši mūsu ceħa nelielais apjoms dažākā palīdzējīs neklūt apnicigiem ar nemainīgām glazūrām, katra tehnoloģe ir ieviesusi kaut ko savu, palekošu. Tas nebūt nav viegli, jo glazūras izzejmateriālus gādājam dažādās vietas un šī dažādība rada grūtības receptes parāzēt izkopšanā. Gadās arī klūmes, kuras liek meklēt cilas variācijas, jo bieži vien esam

Vaidavas keramikas labo vārdu šodien palīdz noturēt keramikēs Gunta Mīka, Andu Mīkelsonē, Liga Ozola un Sanita Dukure. Sava ziņa neatkarītojoties dekoratīvo šķīvju veido Tautas daiļamata meistare Irisa Vainovska. Varbūt, ka neapzinoties šo darinājumu patēsē vērtību, mēs esam pamudinājuši Irisi domāt par savas darbinīcas veidošanu laukai mājās?

Domāju, ka ikviena vaidaviesi saimē lepojas ar Ingričas Cepites, Gundegas Reinikas vai Indras Pinkas virpotu krūzi. Cauri šiem gadiem esam centūties saglabāt iedibinātās tradīcijas saimniecības trauku ražošanā. Bez mūsu darinājajām māla blāzdam neizteikt nevienna saimniecē. Ikvienu blāzdu iepgāsi pievilkējūs darba dekorētāju Elvīras Strazdiņas un Rotas Eglietes (nu jau pensionāres) latviske raksti. Dekorētājiem darbu nodrošinātā formētāji Valters Rūdžītis, Aldis Gerdzevičs un Valentīns Kvītka. No viņu godprātīgās attieksmes pret pusfabrikātu kvalitāti tiek panākta

(Turpinājums 2. lpp.)

VAIDAVAS KERAMIKAI— DESMIT GADU

(Turpinājums no 1. lpp.)
bet dušas no piloša krana izveidojušies ledus piramīda, kad pie puķu podu preses visu dienu jastrādā ar dzelzceļgvielas un mašīnēlijas māisiju, kad telpu ūsaurība liek ar mērļenti desmitreiz nomerit, līdz varam kaut cik iekārtot darba vietas, tad aina radas citadaka. Protams, ka daja likstu ir novērstas, taču pašreizēja ūsaurība rūnat par mūsdienīgu ražotniem diemžēl nevaram. Katru gadu ar saviem spēkiem cenšamies kaut cik labiekārtoties, tomēr bieži vien ari tas nedod gaidito efektu.

Apzinoties, ka ceha pēļa «Vaidavas» kopējā katlā sastāda tikai kādus 7 līdz 8 procentus, tomēr ceram, ka arī mūsu ceha rekonstrukcijai kārtā to mēr pienāks. Varbūt pat tūdai pēc skolas un kallumājas pabeigšanas? Neprasam nekādas īpašas privilēģijas, bet parātas, sanitārājam normām atbilstošas darba vietas, ko ir pelnījis jebkurš kolhozā strādajōšais.

Desmit gadi ceha dzīve ir iepraktiņši daudz spīglu lappušu. Esam izstādījuši savus darbus Maskavā, Rīgā, Cēsīs un citur, paši skatījusies citu keramiku varējumu. Ir izveidojušas jaukas tradīcijas. Augustā divas dienas dodamies uz Vēpiebalgu, Ziemassvētkus un ceha gadskārtas atzīmējām kopīgi, apsveicam kolēgus jubilejās, draudzejamies ar Ezerīema keramikas cehu. Ilgstoša sadarbība, pateicoties Sarmīles Ozolīgas gādībai, mums ir ar Mākslas akadēmiju. Katru gadu pie mums prakse iemāgas apgūst divas trīs topošas keramikas.

Sodien, atskaloties uz desmitgadi, es ticu, ka mūsu kolectīvu nebada nekadas grūtības, jo viss jau ir bijis. Gribu tikai novēlēt arī turpmak nezaudēt to optimismu, humora dzirksti un dzīvesprieku, kas mūsos valda arī nehūt ne vieglas dienas.

JĀNIS BALODIS,
keramikas ceha vadītājs

Keramikas ceha ekonomiskie rādītāji

Gads	Realiācijas iepēmumi (L. rubļi)	Pelē (L. rubļi)	Rentabilitāte (procenti)
1981.	71,5	— 11	—
1982.	157,8	21,9	16,6
1983.	158	50,9	44
1984.	164,2	41	33,3
1985.	135,4	24,3	22
1986.	162	39,3	32
1987.	188,5	45,2	31,6
1988.	192,4	57,8	42,9
1989.	216,7	67,8	45,5

Videjā darba alga 1989. gadā bija 288 rubļi mēnesi.

Valters RUDZITIS svelku reizes labprāt nem rokas akordēnu. Dziesma skan gan darbinieku kopējā svelku reizes (attēlā redzam Ziemassvētkus ar pošmāju Sniegbalīti), gan izbraukumos (soreiz mēltēnes fotografejusā Sigulda).

Par izdevumu atlīdzību redakcijas kolēgijā. Saslādīja J. Motovāns, korektore — S. Boicova.
Охватственныи за выпуск — редакционная колегия

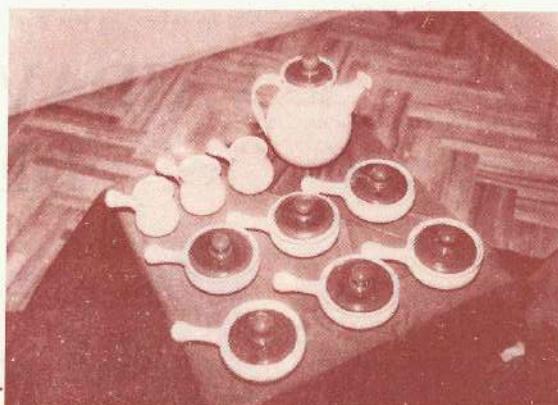
Mūsu ceha veterāne, nu jau pensionāre, dekorētāja ROTA EGLEITE,

MŪSU TRAUKI UN — MĒS PAŠI

Ceha arhīva fotomateriāli

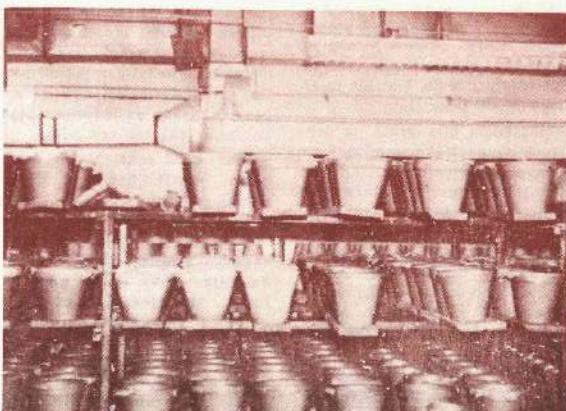
Daudz mūsu keramikas ceļo par robežām uz ārējiem valstīm. Soreiz INDRAS PINKAS krozi Miera gājiena latīka ieguvīs JĀZEPS KLIMANSKIS no ASV.

Keramika izstades, keramika dienīnās, Vuldavas māla mākslai nav jākādūnas citurienes darījumiem blakus stāties.

Lielg daļa mūsu ražojumu ir iekārtoti dienīnās prieksmeli. «Vaidava» firmas veikalos keramikai ir labs noiets.

Podi. «Baigie Podi». Kuri gan vēl var teikt, ka viņa darbavietā ik dienās iop «baigie podi»?